

τά γόνατά του. Καί τὰ χέρια του πιότερο τρέμανε στήν πλάσιγγα. Ζυγίσανε τὰ κοινονάρια καί βρήκανε μόνον δυὸ χιλιάδες ὀκάδες. Τρεῖς μετρημένες χιλιάδες εἶχε πάρει ἡ θάλασσα γιὰ νὰ γαλήνευει.

Ἀπὸ ἐφ'τά λεπτὰ τὴν ὁκτ', ἑκατὸ σαράντα δραχμὲς τοῦδωσε ὁ κουμπάρος του γιὰ τὶς δυὸ χιλιάδες ὀκάδες. Ἀπὸ τρεῖς λεπτὰ πούχε πληρώσει τὶς πέντε χιλιάδες, ἔχανε καὶ καὶ ἀπὸ τὴν τσέπη του.

— Μὲ φάγατε οἱ χωριανοὶ μου μὲ τὶς γλωσσοφαιγνῆδες τους, Καπετὰν-Ἀργύρη, εἶπε κοινῶντας περὶ ἅπαντα τὸ κεφάλι του. Σπύι θάλασο θὰ χύσω!... Χυ! Νά, τώρα σὺς τόσες μου δυστυχίες κι ἄλλη. Χάνω κ' εἴκοσι δραχμὲς ἀπὸ δικὰ μου!..

— Μὴ σκελετίζεσαι, Κῶισο μου. Τάχει τὸ ἐμπόριο αὐτά, τ' ἀπάντησε φιλοσοφικὰ ὁ Καπετὰν-Ἀργύρης, παίρνοντάς του μὲ τρόπο τὸ δεκάροικο γιὰ τὸ ιαξίδι!

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΚΚΙΝΑ ΦΥΛΛΑ

Η ΗΘΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Γνώρισα ἓναν πλάτανο πὸν εἶχε πάρει γυναῖκα του μὲ δροσερὴν πικροδάφνη.

Καὶ μιὰν ἀνῆλ τὸν Μάη, καθὼς περνοῦσα, εἶδα σὶα λουλούδια τῆς δάφνης, νὰ λαμπρίζοντε καὶ σπαιλαγματιὰς ὅμοιες μὲ δάφνια. Κι' εἶδα τὸν πλάτανο πὸν ἀκόμα κοιμότανε μ' ἀνοιγμένα χέρια, κι' ἦσαν δευτὸ τὸ κορμί του, καὶ τραχὺ καὶ γεμάτο ρόζους.

Καὶ καθὼς μὲ εἶδε ἡ δαιμονόλα, δίπλα του, πὸν τοὺς κοιτάζα— μιὰ τ' ἀνθία τῆς καὶ μιὰ τὸ γερὸ κορμί τοῦ πλάτανου,— κοκκίνισε κι' ἔσκυψε ἔτσι πορφυρὰ τὸ κεφάλι τῆς, πὸν ντροπάρικα κι' ἔφυγα.

Καὶ καθὼς πῆγαινα, συλλογιζόμουν, ὅλο τὸ δρόμο, τὸν κοιμώμενο πλάτανο καὶ τὴν δακρυομένη δαιμονόλα. Κι' ἐνῶθα σὰ νὰ ἦσαν τὸ κεφάλι μου γεμάτο νήματα μπλεγμένα καὶ μετρεμένα μαλλιά κουδάρια.

Κοῖμα, ἔλεγα, δὲν τὸν ἀγαπᾷ τὸν πλάτανο— μεγάλο κοῖμα! Γιατί εἶδα τ' ἀνθία τῆς νοτισμένα μὲ τὶς δροσοσταλίδες τῆς δυστυχίας... μὰ ἡ γῆ πὸν τὴν ποτίζει, κι' ὁ ἥλιος πὸν τὴν ἀνασταίνει, καὶ τὰ γέροντα πὸν τὴν φιλεῖ, τῆς λένε: «Πρέπει νὰ ζεῖς καὶ πρέπει νὰ ζεῖς χαρούμενη» — γιὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἠθικὴ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρα.

Καὶ κοῖμα, ἔλεγα, πὸν δὲν τὸν ἀγαπᾷ τὸν πλάτανο — μεγάλο κοῖμα! Γιατί ἂν τὸν παρατήσοι, ὁ πλάτανος θὰ μαρμαρῇ ἀπὸ τὴν θλίψη καὶ θὰ ξεραθῇ ἀπὸ τὴν ἀπελπισία—καὶ κανένας δὲν πρέπει νὰ σκοτώνει ἐκεῖνον πὸν βγάξει τὴν καρδιά του καὶ τοῦ τὴ χαρίζει — γιὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἠθικὴ τοῦ Ἀνθρώπου, πὸν δίχως αὐτὴν δὲ γκρεμιστεῖ ὁλόκληρο τῶρα οὗτο παλάτι τῆς ἀγάπης.

Καὶ μεγάλο κοῖμα, ἔλεγα, πὸν δὲν τὸν ἀγαπᾷ τὸν πλάτανο — πολὺ μεγάλο κοῖμα! Γιατί ἂν φιληθῇ μὲ τῶρα οὗτο, λιγερὸ καὶ ριὸ πλάταν, πὸν βλέπει ἀντίκρου τῆς, καὶ κρατῇ μυστικὸ τὴν

ἀγάπην τῆς, τὸ ψέμα θὰ λερώσει τὰνθάκτα τῆς καὶ ὁ φόβος θὰ τὴν ἡλωμένει — καὶ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ γίνεταί ποτε ἄσκημος — γιὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἠθικὴ τῆς ὁμορφιάς πὸν κάνει τὴ ζωὴ προτιμότερη ἀπὸ τὸ θάνατο.

Καὶ καθὼς πῆγαινα πικραίνοντα πὸν ἡ ἀλήθεια δὲν μπορεῖ νὰ δείχνει τὸ κορμί τῆς γυναικός, καὶ διπλὰ πικραίνοντα πὸν οἱ δάφνες καὶ τὰ πλάτανα κι' ὅλα τ' ἄλλα παιδιὰ τῆς γῆς δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν δίχως νὰ σκοτώσουν ἢ νὰ σκοτωθῶν ἢ νὰ γίνουν ἄσκημοι.

Καὶ δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω πῶς εἶναι δευτὸ νάνακατεῦν οἱ φρόνιμοι κι' οἱ γνωστοὶ ἐκεῖνο τὸ πολυπρόσωπο κι' αἰνιγματώδες καὶ θεῖο πρόμα, πὸν τὸ λέμε τιμὴ, μέσα στὴ δυστυχία ὅλων ἐκείνων πὸν δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν δίχως νὰ σκοτωθῶν, ἢ νὰ σκοτώσουν ἢ νὰ γίνουν ἄσκημοι.

Κι' ἔλεγα πῶς κάποια ἄλλη ἀγάπη θὰ μποροῦσε νὰ δένει καὶ νὰ λευτερώσει τοὺς ἀνθρώπους ἀναμεταξύ τους. Δίχως νὰ ποδοπατοῦντε τὶς τρεῖς ἠθικὰς. πὸν κι' οἱ τρεῖς οὐκ ματ' ἄνεν τὸν Ἥθικὴν καὶ τὸ Θεοῦ. πὸν εἶναι κι' ὅλας κι' ἡ Τιμὴ τοῦ Θεοῦ.

Κι' ἤθελα νᾶδειγνυ κάτω σὶθ. θάλασσα καὶ νὰ τοαρονδοῦσα τὸ τοαρονόδι τοῦ τοελοῦ. πὸν σκοτώσει τὸ λογικὸ του γιὰ νὰ γαλήσει περισσότερο τὴ ζωὴ.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΙ' ΑΛΛΟΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΚΩ

Ἐνας μπακάλ—μπασης μιλεῖ γιὰ τὴ φιλολογία μὲ τρόπο πὸν θὰ δικαστεῖ ἐπὶ ἀσχροκερδεῖ

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ

Μπακάλης καὶ Μπακάλμπασης ποιοῦν μπακαλικά ὁ ἓνας ρόζι καὶ λοιπὰ κ' ὁ ἄλλος ... κοτικὰ.

ΚΑΙ ΤΡΙΤΟ

Μπακάλμπασης ἐλληνοὶ σημαίνει, οὐν τοῖς ἄλλοις, δχι μονάχα κοτικὸς, μα καὶ ἄσχημπακάλης.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΕΙΣ ΠΕΙΡΑΙΩΤΑΣ

Διὰ τὴν ἑκατοστατηριὰ—ἀντὶ στεφάνου

Ἀντὶ ἐμνηρικῶν ὁματίων παντὸς προγονικοῦ μας κλέους σὸν τάφον τοῦ Θεμιστοκλέους ἐκτίσατε ἀποθήκην λιπασμάτων.

ΔΟΝ—ΠΑΣΚΟΥΛΑΣ

ΜΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΣΑ

Φεύγει γιὰ τὸ Παρίσι, γιὰ νὰ μᾶς ξαναγορίσῃ ἑστειρὰ ἀπὸ δυὸ χρόνια, τελειοποιημένη καὶ στὴ θεατρικὴ Τέχνη, ἡ καλλιτέχνης τοῦ τραγονδιοῦ καὶ μαθήτρια τῆς Caron δεοποιήσα Φωτεινὴ Σκαρμαγκᾶ, πὸν μὲ τὶς δυὸ συναντίες τῆς, τὸν περασμένο χειμῶνα, ἔκαμε τόσην ἐντύπωση σὸν καλλιτεχνικὸ κόσμο τῆς Ἀθήνας.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

== Γραφεία, Σοφοκλέους 3 ==

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερικού: Έτησία Δρ. 20. — Έξαμήνιη Δρ. 10.

Εξωτερικού: Φρ. 25. — Φρ. 15.

Κάθε φύλλο λεπτά 40

Άγγελται και διαφημίσεις δραχ. 2 ο σιχός.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΙΑ καταπληκτική είδηση έχουμε να αναγγείλουμε σήμερα στους αναγνώστες μας. Ο κ. Ξερόπουλος, όπως ακούσαμε, παραιτήθηκε από την επιτροπή για τη σύνταξη του 'Αναγνωστικού της Δ' τάξης των Δημοτικών σχολείων. Τέλος πάντων πάντα άτυχη αυτή ή εκπαίδευση. Ίδρωσαμε όσο να τον καταφέρουμε τον κ. Ξερόπουλο να δεχτεί, χρειάστηκε μάλιστα να του κάνομε και ξεχωριστή βίζιτα για να τον πείσουμε, κι αυτός ό σκληρός δέχεται, γίνεται απεργοσπάζτης, γράφει δυο τρία τυπογραφικά φύλλα, που ανακηρύχονται από την επιτροπή γι άριστουργήματα κ' ύστερα άξαφνα δηλώνει πως παραιτείται. Και τώρα έλάτε να έξιχνιάσομε το μεγάλο το μυστήριο. Να παραιτήθηκε ό κ. Ξ. από δική του πρωτοβουλία, βλέποντας τις δυσκολίες του έργου, μς φαίνεται άπίθανο. Ο κ. Ξ. είναι γνωστό πως δέ γνωρίζει δυσκολίες. Έπιτυχίες μόνο γνώρισε σε όλη του τη ζωή. Να τον ανάγκασε ή ίδια επιτροπή να παραιτηθεί; Και γιατί; Μπας κ' ή καταγγελία του «Νουμά» πως ή επιτροπή συνεργάζεται μ' έναν αντιδραστικό έφερε αυτό το αποτέλεσμα; Όπως κι αν είναι, το ζήτημα είναι τώρα πώς θά συνεχίσει και θάποτελειώσει το περιφημο αυτό αναγνωστικό. Οί πιο έξυπνοι όσκι αν τους γίνονται έλλυσις κ'ς πρότασες μυρίζονται εγκαίρα τις κακοτοπιές και σά φρόνιμοι άνθρωποι δηλώνουνε πως δέ δέχονται. Οί πιο τολμηροί σάν τον κ. Ξ. δέχονται για να παραιτηθούνε σε λίγο. Μόνο ό κ. Ζαχαρίας Παπαντωνίου αποδείχτηκε αληθινός ήρωας κ' έφτασε ως το τέλος, κ' έτσι αποχτήσαμε ένα διδαχτικό βιβλίο, που κατά τη δήλωση μερικών μελών της επιτροπής, είναι ζήτημα αν έχει το ταίρι του ανάμεσα σε όλα τα διδαχτικά βιβλία των άλλων κρατών! Μά ό κ. Ζαχαρίας είναι θαυματοποιός και στά γράμματα και στην τέχνη και τα θέματα δέν μπορεί να τα διαπράττει ό καθένας. Γι αυτό έμεις δέ βλέπομε το λόγο γιατί ή επιτροπή να κάθεται και να πονοκεφαλάει για να βρεί τον καταλληλότερο. Ύστερα από την τεράστια έπιτυχία των Ψηλών Βουνών, ό συγγραφέας του βιβλίου αυτού έχει κάθε δικαίωμα να πατηήσει σε αυτόν κι όχι σε άλλον να νάντεθει ή σύνταξη και του αναγνωστικού της τετάρτης, και της πέμπτης, και κάθε τάξης. Γιατί δέν πισφύνομε βέβαια πως ό κ. Ζαχαρίας είνανε γεννημέ-

νος για να γράφει αναγνωστικό μόνο για την τρίτη. Έδώ μς αποκαλύφτηκε άξαφνα, μόλις το ύπουργείο χτύπησε το μαγικό του χρυσό ραβδί, ένα κρυμμένο συγγραφικό ταλέντο που το καρτερούσαμε αιώνες και τώρα που μς άφησε ό κ. Ξ. στη μέση, θά το άφήσομε άχρησιμοποίητο;

Με την ευκαιρία αυτή θά θέλαμε να ξέρουμε πως το ύπουργείο φαντάζεται τη σύνταξη ενός παιδικού διδαχτικού βιβλίου, πούρχεται μάλιστα ύστερα από μια γλωσσική επανάσταση για να χρησιμέψει φυσικά σάν πρότυπο και δείγμα της καινούριας ιδεολογίας. Είναι γνωστό πως διδαχτικό βιβλίο για μικρά παιδιά δέ μπορεί να γράφει ό καθένας. Με το να είσαι άριστος χρονογράφος, ή σκιτσογράφος, ή μεταφραστής ξένων άριστουργημάτων, ή με το να έχεις γράψει κι ό ίδιος καλά φιλολογικά βιβλία, δέ σημαίνει πως είσαι και καλός συγγραφέας για τα παιδιά. Αυτό είναι ένα φυσικό δώρο που πολύ λίγοι σε κάθε χώρα τήχουνε. Μόνο εδώ στο θαυμάσιο αυτό τόπο, όπου από το τίποτα δημιουργούνται οι μεγάλες ειδικότητες, μόνο εδώ, είδαμε κι αυτό το θέμα να στρατολογούνε λογιώ λογιώ λόγιους, που δέ γράφανε ποτέ για παιδιά, κατά προτίμηση δέ δημοσιογράφους της στρατευόμενης δημοσιογραφίας, και να τους αναθέτουνε τη σύνταξη του πιο δύσκολου βιβλίου, που μπορεί να γίνει. Και βρίσκονται άπλοιοι δημοσιογράφοι κι άλλ. φροσυνείδητοι λόγοι που δέχονται τέτοια βαρεία έντολή. Μά με ποιο δικαίωμα παίρνετε ένα λόγο ή ένα δημοσιογράφο από το δημοσιογραφικό του γραφείο και τον έ χειροτονείτε συγγραφέα για παιδιά; Και το χειρότερο από όλα, πως μπορεί να γραφτεί καλό βιβλίο κατά παραγγελία και σε ώρισμένο χρονικό διάστημα και μέσα σε γλωσσικό, παιδαγωγικό κ' ιδεολογικό περιθώριο, που δέν εμπνεύστηκε ό ίδιος μά άλλοι του το χαράξαν; Έξακριβωσε ή επιτροπή πως ύπάρχει ταυτότητα στις ιδέες και στις στέψες ανάμεσα σε αυτή που εκπροσωπεί το κράτος και του συγγραφέα, που πρέπει να βάλλει την άτομική του σφραγίδα στο έργο του; Τό ότι θά βοηθούνε βέβαια λόγοι με αντίθετες άτομικές ιδέες, που θά δεχτούνε να γράφουνε μέσα στο περιθώριο, που θά τους χαράξουνε άλλοι, αυτό το ξέρουμε, μά έμεις δέ μιλούμε για τους τέτοιους, μά για τους εϊσυνείδητους συγγραφιάδες. Τό διδαχτικό παιδικό βιβλίο δέ μπορεί παρά να είναι κι αυτό καρπός ώριμος μιας ώριμής έμπνευσης. Ένα ποιητικό ξεχειλίσμα μιας ηγυχής, που συνήθισε να βλέπει στα βάθια της παιδικής καρδιάς και σάν τέτοιο αναβλύζει αυτόρμητο τη στιγμή που κι ό ίδιος ό συγγραφέας δέν το περιμένει. Τα καλά βιβλία δέ γράφονται πάνω σε συνταγές και με συνεργασίες πολλών και διάφορων, όσο κι αν αυτοί είναι σοφοί. Κ' έπειτα είναι άνήκουστο, δείχνει άγνοια άσυχώρητη κι άμέτρητη να γράφει ό συγγραφέας το βιβλίο του, κ' έπειτα να το παροδίνει σε ξένα χέρια για να του το επεξεργαστούνε και να του το διορθώσουνε γλωσσικά! Πώς το ανακάλυψε αυτό το πρωτότυπο είδος της συνεργασίας; Μπορεί να νοηθεί περιεχόμενο βιβλίου ανεξάρτητο από τη γλωσσική του διατύπωση; Μά ή γλώσσα είναι ή μορφή του βιβλίου, είναι ό χαρακτήρας, ή ψυχή του συγγραφέα. Όταν λείπει ή γλώσσα, λείπει ή